

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Dansk, læsning og retskrivning FP9

Folkeskolens prøver

Retskrivning

Mandag den 2. december 2019
kl. 13.00-14.00

Ved prøven må der anvendes trykte og elektroniske ordbøger, der er i overensstemmelse med gældende retskrivning, som den er fastsat af Dansk Sprognævn. Ordbøger, som ikke kan medbringes eller opbevares lokalt, kan efter skolelederens nærmere anvisninger tilgås via internettet.

Elevers UNI•Login:
Skolens navn:
Tilsynsførendes underskrift:

b) Indsætningsdiktat

Dokumentet _____ af 17 _____ mål med _____ delmål, og alle lande har _____ til blandt andet at afskaffe sult og _____, at _____ uligheder og arbejde for mere _____, at _____ for god uddannelse og bedre _____ til alle og at _____ på sikkerhed og fred. Landene skal også bekæmpe _____ og de _____, de _____. _____ er tæt knyttet til _____, og der skal _____ på alle felter for at opnå _____ virkninger.

Et af de _____ begreber i målene er 'bæredygtighed', som _____ betyder, at noget kan _____ eller stå selv uden at _____ det, som det er _____ på. Når man taler om bæredygtighed i verden, handler det _____ om, at der skal opnås nogle positive _____, som er _____, uden at man fx _____ miljøet.

Dette _____ arbejde har været længe _____. Diplomater, embedsmænd og _____ har siden 2012 haft verdensmålene på _____. Desuden har mere end 10 millioner privatpersoner verden over givet deres mening _____ i en undersøgelse, der var _____ for alle. _____ har verdenssamfundet vedtaget mange _____, men dette dokument er _____. I 2030 skal målene være indfriet, og de _____ for alle lande i verden – ikke kun de _____ men også for rige lande som vores. Målene handler om, at det er _____ at skabe en _____ og mere rimelig _____ og mere bæredygtighed for både _____ og for jorden, som vi _____.

Verdens problemer er så _____, at de kun kan løses i enighed og i _____.

Komma

Sæt de kommaer, som mangler.

Du kan sætte kryds og bolle under ordene. Det er valgfrit og indgår ikke i bedømmelsen af din besvarelse.

Husk at angive, om du sætter startkomma, inden du starter på opgaven.

Løser du opgaven på papir, indsætter du kommaerne direkte i teksten herunder.

Sæt kryds: Jeg sætter startkomma. Jeg sætter ikke startkomma.

1. Hvis du har fulgt med i nyhederne har du måske hørt om FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.
2. Ordet bæredygtighed bruges oftest om miljømæssige forhold men i verdensmålene har ordet en mere generel betydning.
3. Verdensmålene omfatter tre gensidigt afhængige dimensioner af bæredygtig udvikling: en økonomisk en social og en miljømæssig dimension.
4. Det betyder at de tre dimensioner anses som lige vigtige og at de hver især forudsætter hinanden.
5. Danmark ligger ifølge internationale analyser i den absolutte top blandt verdens lande hvad angår det at føre verdensmålene ud i livet.

Løser du opgaven i PDF-format på skærmen, skal du indsætte de kommaer, som mangler, i den redigerbare tekst herunder.

Sæt kryds: Jeg sætter startkomma. Jeg sætter ikke startkomma.

Rigtig form

Skriv den rigtige form af ordet, der står i parentes.

Finansministeriet (udsende) udsendte i juni 2018 en rapport, som giver en status på, hvor (lang) _____ Danmark er kommet med at (implementere) _____ FN's 17 verdensmål. (rapport) _____ viser, at der for de fleste (indikator) _____ vedkommende er tale om en positiv udvikling i Danmark. Af eksempler kan (nævne) _____, at vi har (opnå) _____ en øget genanvendelse af affald, at (andel) _____ af (vedvare) _____ energi er stigende, og at beskæftigelsen (generel) _____ er (forbedre) _____. For at sætte fokus på verdensmålene har regeringen (vælge) _____ at afsætte (middel) _____ til nyhedsportalen Verdens Bedste Nyheder, som skal fortælle om (Danmark) _____ arbejde med at opfylde disse mål.

Grammatisk opmærksomhed

I hver opgave er der et ord, som adskiller sig grammatisk fra de andre. Sæt kryds ved det ord. Se i eksemplet hvordan.

Eksempel

- blinke
- hinke
- skinke
- vinke

1.

- atten
- enten
- femten
- sytten

2.

- fragte
- nægte
- smagte
- vogte

3.

- bønder
- flynder
- hænder
- ænder

4.

- bragende
- flydende
- levende
- tyvende

5.

- bluse
- gruse
- knuse
- snuse

Ordklasser

Hvilke ordklasser tilhører de understregede ord?
Sæt kryds.

Så er der lærerigt læsestof til de 9-12-årige.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

1. I en ny børnebogsserie tager Jesper Tombjerg fat på verdensmålene.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

2. Serien består af 17 bind - et for hvert af målene.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

3. De to første bøger er udkommet, og en tredje er på vej.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

4. Bøgerne skal bane vejen for børns forståelse af verdensmålene.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

5. Det er vigtigt, at børn får bedre indsigt i dette, udtaler forfatteren.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

6. Hvis målene skal nås inden 2030, kræves en indsats af alle børn og voksne.

- adjektiv/tillægsord
- adverbium/biord
- konjunktion/bindeord
- pronomen/stedord
- præposition/forholdsord
- substantiv/navneord
- verbum/udsagnsord

Ret en tekst

Ret fejlene i teksten. Kommateringen skal ikke ændres.

Løser du opgaven på papir, skal du strege det forkerte ud og skrive det rigtige ovenover som vist i eksemplet herunder.

verdensmålene

Ét af verdensmålene skal sikre, at alle børn får en uddannelse. 34 millioner børn forlader hver år skolen før tid, så mange børn når slet ikke at lære at læse, skrive og regne. Men det er ikke nok at sikre, at børnene kommer i skole. Det skal også sikres, at de får en uddannelse, der er god. Derfor må der ikke være for mange børn i klasselokalerne, undervisningsmaterialerne skal være i orden og lærerne veluddannede.

I skolen lærer man både om de rettigheder og forpligtelser, man har som samfundsborger, og om, hvordan samfundet hænger sammen, og hvad man selv kan gøre for at få et bedre liv. Jo flere børn, der kommer i skole, jo mere demokratiske bliver verdenen. Derfor er det ikke kun vigtigt for børnene, at de kommer i skole. Det er også vigtigt for det land, de lever i.

Løser du opgaven i PDF-format på skærmen, skal du rette fejlene i den redigerbare tekst herunder.

